

Лӯдикиа — Рақами Чор

Таърихҳои Ҳампӯшанда

Jeff Pippenger

2023-09-01

Чанбаи онеро, ки ман ба он ишора кардам ва эҳтимолан Стивен Ҳаскелл онро надида буд, гарчанде ки ӯ ба воситаи эътирофи ҳақиқе, ки ин воқеиятро ошкор месозанд, онро тасдиқ менамуд, ин аст: дар таърихи поёни Исроили қадим шумо ҳамзамон оғози Исроили муосирро меёбед, ки бар ҳамон давраи таърихӣ ҳампӯш меояд. Ҳангоме ки Масеҳ аҳдро бо бисёрон барои як ҳафта (ду ҳазору панҷсаду бист рӯз) устувор мегардонид, Исроили қадим таҷрибаи Лоудикияро аз сар мегузаронд, дар остонаи он ки аз даҳони Худованд қай карда шавад. Ҳамзамон Исроили муосир таҷрибаи Эфсӯсро аз сар мегузаронд. Лоудикияи Исроили қадим пароканда карда мешуд ва Эфсӯси Исроили муосир дар айнаи ҳамон таърих чамъ оварда мешуд.

Ва «ҳа», агар шумо дар ҳайрат бошед, ман огоҳам, ки он ҳафтае, ки Масеҳ, дар иҷрои боби нӯҳи Дониёл, аҳдро устувор гардонид — ва он аз таъмиди Ҷоҳи оғоз ёфта, бо сангсор шудани Истефанус анҷом ёфт — ба маънои луғавӣ ду ҳазору панҷсаду бист рӯз набуд; аммо аз нигоҳи нубувватӣ, бешубҳа, чунин буд, зеро дар нубувват як сол ба сесаду шаст рӯз баробар аст. Сесаду шаст рӯз, зарб ба ҳафт, ду ҳазору панҷсаду бист рӯз мешавад, ва «маркази дақиқ»-и он ҳафтаи нубувватӣ салиб аст. Аз нигоҳи нубувватӣ, Масеҳ салибро маҳз дар маркази дақиқи он давраи нубувватиини ду ҳазору панҷсаду бист рӯза қарор дод; ва ба ин васила нишон дод, ки «ҳафт вақт»-и Ибодат 26 ба воситаи салиби Масеҳ барқарор ва таъйид мегардад. Тасодуфӣ нест, ки вақте Хоҳар Уайт таълим медиҳад, чунон ки воқеан таълим медиҳад, ки ҳар ду ҷадвали муқаддаси Ҳабаккук — ҷадвали 1843 ва 1850 — нубуввати ду ҳазору панҷсаду бистсолро маҳз дар маркази ҷадвал доранд, ва ҳар ду ҷадвал салибро дар маркази дақиқи он тасвир ҷой додаанд.

«Китоби Муқаддас ҳамаи он усулҳоро дар бар мегирад, ки одамон барои дарк кардани он ниёз доранд, то ки хоҳ барои ин ҳаёт ва хоҳ барои ҳаёти оянда омода гарданд. Ва ин усулҳоро ҳама метавонанд бифаҳманд. Ҳеҷ касе, ки рӯҳи қадршиносии таълимоти онро дорад, наметавонад ҳатто як порча аз Китоби Муқаддасро бихонад, бе он ки аз он ягон андешаи судманд ба даст наорад. Аммо арзишмандтарин таълими Китоби Муқаддас аз омӯзиши гоҳ-гоҳӣ ё пароканда ба даст намеояд. Низомии бузургии ҳақиқати он чунон пешниҳод нашудааст, ки хонандаи шитобкор ё беэҳтиёт онро дарёбад. Бисёре аз ганҷинаҳои он хеле амиқтар аз сатҳ нухуфтаанд, ва онҳоро фақат тавассути таҳқиқи ҷиддӣ ва кӯшиши пайваста метавон ба даст овард. Ҳақиқатҳое, ки он кулли бузургро ташкил медиҳанд, бояд ҷустуҷӯ ва гирд оварда шаванд, “ин ҷо андак ва он ҷо андак”. Ишаё 28:10.»

«Ҳамин тавр, вақте ки онҳо бодикқат таҳқиқ шуда, ба ҳам оварда мешаванд, маълум мегардад, ки онҳо ба таври комил ба якдигар мутобиқанд. Ҳар як Инчил тақмили

дигарон аст, ҳар як нубувват шарҳи нубуввати дигар, ҳар як ҳақиқат рушди ягон ҳақиқати дигар мебошад. Намунаҳои низоми яҳудӣ ба воситаи Инчил равшан гардониди мешаванд. Ҳар як асл дар каломи Худо ҷойи худро дорад, ҳар як воқеа аҳаммияти худро. Ва ин сохтмони комил, ҳам дар тарҳ ва ҳам дар иҷро, ба Муаллифи худ шаҳодат медиҳад. Чунин сохторро ҳеҷ ақле ҷуз ақли Зоти Беинтиҳо наметавонист тасаввур кунад ё ба вучуд оварад». Education, 123.

Илова бар ин усул, ки ҳар яке аз ҳафт калисо дар таърихи Миллерӣ ва ҳамчунин дар таърихи мо такрор меёбад, усули муҳими дигариеро низ дар бар мегирад, ки адвентизми ибтидоӣ онро эътироф карда буд. Он усул нишон медиҳад, ки хатҳои набуввати «дохилӣ ва хориҷӣ»-и як таърихи воҳид аз ҷониби Рӯҳулқудс барои расонидани ҳақиқат ба кор бурда мешаванд. Миллер инро дарк карда буд ва онро бевосита таълим меод. Ў дуруст таълим меод, ки ҳафт муҳри китоби Ваҳӣ таърихи мувозӣ бо калисохоро ифода мекунанд, аммо дар он тасвири мувозӣ муҳрҳо ҳақиқати хориҷӣ, ва калисоҳо ҳақиқати дохилии ҳамон таърихи яқсонро ифода мекунанд. Урия Смит низ ба ин усул муроҷиат мекунад ва вожаҳои «дохилӣ» ва «хориҷӣ»-ро ба кор мебарад, ки ба назари ман беҳтарин роҳ барои баён кардани он ду хати мувозӣ мебошанд.

«Муҳрҳо ба таваҷҷуҳи мо дар бобҳои 4-ум, 5-ум ва 6-уми Ваҳӣ муаррифӣ мешаванд. Манзараҳои, ки зерини муҳрҳо пешниҳод гардидаанд, дар Ваҳӣ 6 ва ояти якуми Ваҳӣ 8 ба назар оварда мешаванд. Равшан аст, ки онҳо воқеахоро дар бар мегиранд, ки калисо бо онҳо аз оғози ин давраи илоҳӣ то омадани Масеҳ алоқаманд аст.

«Дар ҳоле ки ҳафт калисо таърихи дохилии калисоро пешкаш мекунанд, ҳафт муҳр рӯйдодҳои бузурги таърихи берунии онро ба назар меоранд». Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Акнун мо ба баррасии ҳафт калисо оғоз хоҳем кард. Муҳим аст дарк намоем, ки ду калисои аввал ва сипас боз калисои сеюм ва чорум дорони робитаи «сабаб ва натиҷа» мебошанд, ки талаб мекунад онҳо якҷоя мавриди баррасӣ қарор гиранд. Смирно калисоест, ки онҳоеро намоёндагӣ мекунад, ки аз ҷониби Рум таъқиб мешаванд, ва Эфсӯс калисое буд, ки Инчилро ба тамоми ҷаҳон расонд.

«Маҳз дар Антиёхия буд, ки шогирдон бори аввал насронӣ номида шуданд. Ин ном ба онҳо дода шуд, зеро Масеҳ мавзӯи асосии мавъиза, таълим ва гуфтугӯи онҳо буд. Пайвасти онҳо воқеаҳоеро, ки дар айёми хизмати заминии Ў рӯй дода буданд, бозгӯӣ мекарданд, он замоне ки шогирдон аз ҳузури шахсии Ў баракат ёфта буданд. Хастанопазир бар таълимоти Ў ва мӯъҷизаҳои шифобахши Ў таваққуф мекарданд. Бо лабони ларзон ва ҷашмони ашқолуд аз азоби Ў дар боғ, аз хиёнат, муҳокима ва эъдомаш сухан меронданд; аз таҳаммул ва ғурутание, ки бо он тақир ва шиканҷаеро, ки душманонаш бар Ў раво дида буданд, тоқат намуда буд, ва аз дилсӯзии илоҳиёна, ки бо он барои тақибкунандагони Худ дуо гуфта буд. Қиёми Ў ва сууди Ў, ва кори Ў дар осмон ҳамчун Шафоаткуанда барои инсонии сукуткарда, мавзӯҳои буданд, ки аз андеша рондан бар онҳо шодмонӣ мекарданд. Беҳуда набуд, ки бутпарастон онҳоро насронӣ меномиданд, зеро онҳо Масеҳро мавъиза мекарданд ва дуоҳои худро ба Худо

ба воситаи Ў мерасониданд.»

«Ин Худо буд, ки ба онҳо номи масеҳиро ато кард. Ин номи подшоҳист, ки ба ҳамаи онҳое дода шудааст, ки худро ба Масеҳ мепайванданд. Маҳз дар бораи ҳамин ном Яъқуб баъдтар навишт: “Оё сарватдорон бар шумо зулм намекунанд ва шуморо ба назди курсиҳои доварӣ намекашанд? Оё онҳо ҳамон номи арҷмандеро, ки бо он хонда шудаед, куфр намегӯянд?” Яъқуб 2:6, 7. Ва Петрус эълон кард: “Аммо агар касе ҳамчун масеҳӣ азоб кашад, бигзор хичил нашавад, балки Худоро аз ин чихат ҷалол диҳад.” “Агар шуморо барои номи Масеҳ маломат кунанд, хушо ба ҳоли шумо; зеро Рӯҳи ҷалол ва Худо бар шумо қарор дорад.” 1 Петрус 4:16, 14.» Аъмоли Ҳаввориён, 157.

Калисои Эфсӯс намояндаи калисои ибтидоӣ буд, ки «дар Исои Масеҳ парҳезгорона» зиндагӣ мекард, ки ин як «сабаб» аст ва ҳамеша «натиҷа»-ро ба вучуд меоварад.

Бале, ва ҳар кӣ хоҳад дар Масеҳ Исо тақводорона зиндагӣ кунад, таъкиб хоҳад дид. 2 Тимотинос 3:12.

Худотарсии калисои Эфсӯс ба таъкибе оварда расонд, ки онро калисои Смирно намояндагӣ мекунад. Ин ду калисо муносибати сабаб ва натиҷаро ифода мекунанд, ва натиҷа тақозо мекунад, ки пеш аз он сабаб вучуд дошта бошад. Таъкиби буҳрони қонуни якшанбе бар асари зуҳури он чи ки хоҳар Уайт онро «худотарсии ибтидоӣ» меномад, барангехта мешавад. Худотарсие, ки дар таърихҳои гузашта, ё ибтидоӣ, ба тасвир кашида шудааст.

«Бо вучуди коҳиши фарогири имон ва парҳезгорӣ, дар ин калисоҳо пайравони ҳақиқии Масеҳ ҳастанд. Пеш аз ниҳой шудани боздиди доварӣҳои Худо бар замин, дар миёни қавми Худованд чунин эҳёи парҳезгории асил падида хоҳад омад, ки аз рӯзҳои расулон ба ин сӯ дида нашудааст. Рӯҳ ва қудрати Худо бар фарзандони Ў рехта хоҳад шуд. Дар он вақт бисёре худро аз он калисоҳо ҷудо хоҳанд кард, ки дар онҳо муҳаббати ин ҷаҳон ҷойи муҳаббат ба Худо ва Каломии Ўро гирифтааст. Бисёре, ҳам аз миёни хизматгузoron ва ҳам аз миёни мардум, бо шодӣ он ҳақиқи бузургро хоҳанд пазируфт, ки Худо фармудааст дар ин замон эълон карда шаванд, то қавмеро барои омадани дуҷоми Худованд омода созанд. Душмани ҷонҳо мепоҳад ба ин кор монё шавад; ва пеш аз он ки вақти чунин ҳаракат фаро расад, ӯ кӯшиш хоҳад кард онро бо ворид кардани як сохтакорӣ пешгирӣ намояд. Дар он калисоҳо, ки ӯ метавонад онҳоро зер қудрати фиребандаи худ оварад, ӯ чунин вонамуд хоҳад кард, ки баракати махсуси Худо рехта шудааст; он чи зоҳир хоҳад шуд, ба гумони мардум, шавқу рағбати бузурги динӣ хоҳад буд. Тӯдаҳои зиёд аз он шодмон хоҳанд шуд, ки Худо барои онҳо ба таври аҷоиб амал мекунад, дар ҳоле ки он кор аз рӯҳи дигар аст. Зери ниқоби динӣ, Шайтон хоҳад кӯшид нуфузи худро бар ҷаҳони масеҳӣ густариш диҳад». «The Great Controversy», 464.

Фарёди нимашаби «рӯзҳои охир» эҳёи «порсии ибтидоӣ» аст, ки дар он порча муайян шудааст. Ин эҳёест, ки дар як ҳаракат ба вуқӯ меояд, на дар як калисо. Таърихе, ки хоҳар Уайт барои тавсифи ин эҳё ба кор мебарад, таърихи «замонҳои расулӣ» аст, ки бо калисои Эфсӯс намояндагӣ мешавад. Он эҳё «озор»-ро ба вучуд хоҳад овард.

«Бисёре ба зиндон андохта хоҳанд шуд, бисёре барои начоти чонашон аз шаҳрҳо ва деҳот хоҳанд гурехт, ва бисёре ба хотири Масеҳ, ҳангоми дар ҷимояи ҳақиқат истодан, шаҳид хоҳанд шуд». Selected Messages, book 3, 397.

«ҳаёти Масеҳ бар замин» дар порчаи навбатӣ ибтидои калисои Эфсӯсро ифода мекунад, аммо он ҳамчунин таърихи Адвентизми Лаодикиягиро дар охири ҷаҳон пешнамо мекунад.

«“Ва доварӣ ба ақиб гардонида шудааст, ва адолат аз дур меистад; зеро ростӣ дар кӯча афтодааст, ва инсоф наметавонад ворид шавад. Оре, ростӣ аз байн меравад; ва ҳар кӣ аз бадӣ дурӣ мечӯяд, худро тӯйма мегардонад.” Ишаё 59:14, 15. Ин дар ҳаёти Масеҳ бар замин ба амал омад. Ё ба аҳкоми Худо вафодор буд ва суннатҳо ва талаботи инсониро, ки ба ҷои онҳо боло бурда шуда буданд, канор гузошт. Ба ҳамин сабаб Ёро бад медиданд ва таъкиб мекарданд. Ин таърих такрор мешавад». Christ’s Object Lessons, 170.

Таҷрибае, ки Эфсӯс онро ифода мекунад, ҳамзамон бо таҷрибаи Лоудикия рӯй медиҳад. Яҳудиёни ҷанҷолҷӯ Лоудиқиёни Исроили қадим буданд, ва Масеҳ ва шогирдонаш Эфсӯсиёни Исроили навин буданд. Яҳёи Таъмиддиханда калисои Эфсӯсро муаррифӣ кард, ва ӯ калисоро дар «рӯзҳои охир» намояндагӣ мекунад, ки Лоудиқиён ба он муқобиланд, онҳое ки худро яҳудӣ меноманд, вале чунин нестанд.

«Кори Яҳёи Таъмиддиханда, ва кори онҳое ки дар айёми охир бо рӯҳ ва қудрати Илёс барои бедор сохтани мардум аз беҳиссии онҳо берун мераванд, аз бисёр ҷиҳат яқсон аст. Кори ӯ намунаи он корест, ки бояд дар ин замон анҷом дода шавад. Масеҳ бояд бори дуюм биёяд, то ҷаҳонро бо адолат доварӣ кунад. Паёмбарони Худо, ки охириин паёми огоҳиро, ки бояд ба ҷаҳон дода шавад, мебаранд, бояд роҳи омадани дуҷуми Масеҳро тайёр созанд, чунон ки Яҳё роҳи омадани аввали Ёро тайёр кард. Дар ин кори омодабозӣ, “ҳар водӣ баланд хоҳад шуд, ва ҳар кӯҳ ва теппа паст карда хоҳад шуд; ва қачӣ рост карда хоҳад шуд, ва ҷойҳои ноҳамвор ҳамвор,” зеро таърих бояд такрор шавад, ва бори дигар “ҷалоли Худованд ошкор хоҳад шуд, ва тамоми башар онро яққоя хоҳад дид; зеро даҳони Худованд гуфтааст.”» Southern Watchman, March 21, 1905.

Эфсӯс «сабаб» аст ва Смирно «натича». Пергамус ва Тиатира низ муносибати сабабу натичаро ифода мекунад. Пергамус калисои созиш аст, ки насрониятро бо омезиши он бо бутпарастӣ фосид гардонид. Калисои масеҳӣ он гоҳ сукут кард, ки ин фарзияро пазируфт, ки мумкин аст бутпарастии бутпарастона дар дохили ҳудуди он ҳамзистӣ намояд. Император Константин рамзи он таърихи созишкорона аст, ва нақши набавии ӯ ин буд, ки пеш аз ошкор шудани папагӣ дуршавии насронияти ҳақиқиро ба вучуд оварад.

Ҳеҷ кас шуморо ба ҳеҷ вачҳ фирефта накунад; зеро он рӯз нахоҳад омад, магар он ки аввал рикқат воқеъ гардад, ва он марди гуноҳ зоҳир шавад, писари ҳалокат; ки муқобилат мекунад ва худро болотар аз ҳар он чи Худо хонда мешавад ё парастии меёбад, мебардорад; ба тавре ки ӯ чун Худо дар маъбади Худо менишинад ва худро нишон медиҳад, ки гӯё ӯ Худост. Оё ба ёд надоред, ки ҳангоме ки ҳанӯз бо шумо будам, ин чизҳоро ба шумо мегуфтам? Ва акнун шумо медонед, ки чӣ чиз ёро бозмедорад, то дар вақти худ зоҳир гардад. Зеро сирри шарорат аллакай амал мекунад; фақат он касе ки холо бозмедорад, боз хоҳад дошт, то вақте ки аз миён бардошта шавад. Ва он гоҳ он

Бадкор зоҳир хоҳад шуд, ки Худованд ўро бо рӯҳи даҳони Худ нест хоҳад кард ва бо чалоли омадани Худ маҳв хоҳад сохт. 2 Таслўникиён 2:3–8.

Калисои Пергамус «сабаб» буд, ва Тиотира «натиҷа». Пайғамбар Дониёл бисёр вақт таърихи бутпарастиро, ки ҷойи худро ба папагарӣ меод, баён мекунад, ва он иртидоде, ки пеш аз барқарор шудани папагӣ рух дод ва Павлус онро муайян карда буд, дар Дониёл боби ёздаҳ мавриди баррасӣ қарор мегирад.

Зеро киштиҳои Киттим бар зидди ӯ хоҳанд омад; бинобар ин ӯ андӯҳгин хоҳад шуд, ва бозгашта, бар аҳди муқаддас ҳашм хоҳад гирифт; чунин хоҳад кард; балки бозгашта, бо онҳое ки аҳди муқаддасро тарк мекунанд, мувофиқат хоҳад дошт. Ва лашкарҳо аз ҷониби ӯ барпо хоҳанд шуд, ва онҳо муқаддасгоҳи қувватро палид хоҳанд кард, ва қурбонии доимиро аз миён хоҳанд бурд, ва макрӯҳи вайроние, ки харобӣ меоварад, барпо хоҳанд кард. Дониёл 11:30–31.

Калисои созишкоре, ки пеш аз он ки қудрати папагӣ дар саҳифаи таърих ошкор гардад, аз имон рӯй тофт, аз ҷониби Дониёл ҳамчун «ононе ки» «аҳди муқаддас»-ро тарк карданд, тасвир шудааст. Пас аз он ки онҳо аҳдро тарк карданд, папагӣ, ки Дониёл онро ҳамчун «макрӯҳие ки вайронӣ меоварад» муаррифӣ мекунад, бар тахти замин қарор дода шуд. Хоҳар Уайт шаш ояти охирини Дониёл ёздаҳро муайян мекунад, вақте ки мегӯяд: «пайғамбарии боби ёздаҳуми Дониёл қариб ба иҷросозии комили худ расидааст». Шаш ояти охирин иҷрои ниҳони Дониёл ёздаҳ мебошанд, ва ӯ таълим медиҳад, ки таърихе, ки дар он оятҳои охирин тасвир шудааст, тавассути Дониёл 11:30–36 намунавӣ нишон дода шудааст, ки он «сабаб ва натиҷа»-и таърихро, ки аз ҷониби Пергамус ва Тиатира ифода шудааст, муайян менамояд.

«Мо барои аз даст додани вақт фурсат надорем. Рӯзҳои пурашӯб дар пеши рӯи мо мебошанд. Ҷаҳон аз рӯҳи ҷанг ба ҳаяҷон омадааст. Ба зудӣ манзараҳои мусибате, ки дар пешгӯиҳо дар бораи онҳо сухан рафтааст, ба вуқӯ хоҳанд пайваست. Пешгӯии боби ёздаҳуми Дониёл қариб ба иҷрои комили худ расидааст. Бисёре аз таърихе, ки дар иҷрои ин пешгӯӣ ба вуқӯ пайвастааст, тақрор хоҳад шуд.»

«Дар ояти сиюм қудрате зикр мешавад, ки “оятҳои 30 то 36 иқтибос шудаанд.”»

«Манзараҳое, ки ба он ҷӣ дар ин суханон тавсиф шудаанд, монанданд, ба амал хоҳанд омад». Manuscript Releases, рақами 13, 394.

Муносибати сабабу натиҷаи Пергамус ва Тиатира, инчунин муносибати сабабу натиҷаи Эфесус ва Смирна дар «рӯзҳои охир» тақрор мешавад. Протестантҳои Иёлотҳои Муттаҳида бо бутпарастӣ созиш хоҳанд кард, чунон ки дар Пергамус тасвир шудааст (нишонаи асосии бутпарастӣ парастии офтоб аст), ва ҳангоме ки онҳо муртад мешаванд, роҳ барои марди гуноҳ муҳайё мегардад, то бори дигар ба таври нубувватӣ ошкор гардад. Дар ҳоле ки муртадшавӣ ба бар тахт нишонидани папагӣ тақрор мешавад, Худо ҳамзамон калисоеро, ки намунаи он Эфесус аст, бармехезонад, то паёми Дониёл ва Ваҳйро ба ҷаҳон расонад, ва таъкиботе, ки Смирна онро ифода мекунад, тақрор хоҳад шуд.

Ман се калисои охиринро баъд аз он баррасӣ хоҳам кард, ки ҳақиқатеро ба назар гирем: чор мӯҳри аввали Ваҳй хатти берунии ҳақиқатанд, ки мувозӣ бо хатти дохилии ҳақиқат чараён доранд, ки онро чор калисои аввал намояндагӣ мекунад. Чунон ки аллакай қайд шудааст, Урия Смит инро чунин баён мекунад:

«Дар ҳоле ки ҳафт калисо таърихи дохилии калисоро нишон медиҳанд, ҳафт мӯҳр воқеаҳои бузурги таърихи берунии онро ба назар меоранд». Уриё Смит, The Biblical Institute, 253.

Мо нишон додем, ки чор калисои аввал ду муносибати «сабаб ва натиҷа»-ро намояндагӣ мекунад, ки дар «рӯзҳои охир» такрор мешаванд. Бар асоси таълимоти пешоҳангони Адвентизм, вале муҳимтар аз он, бар пояи ҳокимияти Каломи Худо, он чор таърихи дохилии калисо бояд таърихи мутанозирӣ беруние дошта бошанд, ки онро чор мӯҳри аввал намояндагӣ мекунад. Мӯҳрҳои якум ва дуюм ҳамон хусусиятҳои Эфсӯс ва Смирноро бозтоб медиҳанд, аммо барои намояндагӣ кардани кори расонидани масеҳият ба ҷаҳон аз аспӣ сафед истифода мекунад. Он кори берунии калисоро намояндагӣ мекунад, ва мӯҳри дуюм ҳаммоми хунии Смирноро бо аспӣ сурх намояндагӣ мекунад.

Ва ман дидам, ҳангоме ки Барра яке аз мӯҳрҳоро кушод, ва шунидам, ки яке аз он чор ҳайвон, гӯё бо овози раъд, мегуфт: «Биё ва бубин». Ва ман дидам, ва инак, аспӣ сафеде; ва он ки бар он нишаста буд, камон дошт; ва тоҷе ба ӯ дода шуд; ва ӯ барои ғолиб омадан ва ғолиб шудан берун рафт. Ва ҳангоме ки мӯҳри дуюмро кушод, шунидам, ки ҳайвони дуюм мегуфт: «Биё ва бубин». Ва аспӣ дигаре, ки сурх буд, берун омад; ва ба он ки бар он нишаста буд, кудрат дода шуд, ки сулҳро аз замин бигирад, то мардум якдигарро бикӯшанд; ва шамшерӣ бузурге ба ӯ дода шуд. Ваҳй 6:1–4.

Китоби Закарё чанд порчаеро дар бар мегирад, ки чор аспӣ дар чор мӯҳри аввали Ваҳй тасвиршударо бевосита муайян мекунад. Дар яке аз он порчаҳо, дар боби даҳум, Закарё муайян месозад, ки вақте борони охирин рехта шавад, «рамаи Яҳудо», ки «хонаи» Худост, ба «аспӣ накуи Ӯ дар ҷанг» табдил дода хоҳад шуд.

Аз Худованд дар вақти борони охирон борон талаб намоед; ва Худованд абрҳои дурахшон падид хоҳад овард, ва борони селосо ба онҳо хоҳад дод, ба ҳар кас алафи саҳро. Зеро бутҳо сухани ботил гуфтаанд, ва фолбинон дурӯғ дидаанд, ва хобҳои козибро гуфтаанд; онҳо беҳуда тасалли медиҳанд; бинобар ин онҳо мисли рама равона шуданд, ба изтироб афтоданд, зеро ҷӯпон набуд. Ҷабаби Ман бар зидди ҷӯпонон аланга зад, ва нарбузонро Ман ҷазо додам; зеро ки Худованди лашкарҳо аз рамаи Худ, аз хонадони Яҳудо, дидан кардааст, ва онҳоро мисли аспӣ зебои Худ дар ҷанг гардонидаст. Закарё 10:1–3.

Эллен Уайт борҳо таъкид мекунад, ки рехта шудани Рӯҳулқудс дар Панतिकост намунаи борони охир аст, ки ҳоло фурӯ мерезад. Коре, ки барои ҷаҳон дар Панतिकост анҷом дода шуд, аз ҷониби калисои Эфсӯс муаррифӣ мегардад, ва Эфсӯс боиси таъкиботе мегардад, ки бо Смирно тасвир шудааст, ва Юҳанно онро ҳамчун «аспӣ сурх»-и мӯҳри дуюм муаррифӣ мекунад. Ду мӯҳри аввал бо ду калисои аввал ба таври мувозӣ чараён доранд ва онҳо

«рӯзҳои охир»-ро нишон медиҳанд, вақте ки борони охир рехта мешавад.

Рӯҳи Нубувват ҳам поёни мӯҳри сеюм ва ҳам оғози мӯҳри чорумро интиҳоб мекунад ва ба ин тарз онҳоро ба ҳам мепайвандад (сабаб ва натиҷа), ва бо ин кор таърихи ба таври рамзӣ нишондодашударо ҳамчун мавҷуд дар рӯзгори худӣ ӯ ва дар «рӯзҳои охир» қарор медиҳад.

«Ҳамон рӯҳе имрӯз дида мешавад, ки дар Ваҳй 6:6–8 тасвир шудааст. Таърих тақрор хоҳад шуд. Он чи ки будааст, боз хоҳад буд». Manuscript Releases, ҷилди 9, 7.

Дар таърихи шахсии Хоҳар Уайт (ки соли 1898 навишта шудааст), рӯҳи мусолиҳае, ки роҳи боз як бори дигар бар тахт нишастани папиро ҳамвор месозад, аллакай зиндаву қавӣ буд; зеро иртидоди протестантизм, ки бо рад кардани паёми фариштаи аввал дар баҳори соли 1844 оғоз ёфта буд, аллакай (дар соли 1863) ба шоҳи адвентизми протестантӣ дастдарозӣ карданро оғоз намуда буд.

Созишкории Пергамус ҳамчун «чуфт»-и тарозуҳо дар мӯҳри сеюм нишон дода шудааст. Ду тарозуи ченкунӣ ченкунии ноинсофонаро ифода менамоянд. Мӯҳри сеюм ба мӯҳри чорум мерасонад, ки бо «аспи саманд»-и «марг» тасвир шудааст; бинобар ин, куштори миллионҳо нафар аз ҷониби папагӣ дар давраҳои асрҳои торикро ифода менамояд. «Дӯзах» он чизест, ки аз паси аспӣ саманди папагӣ меояд. Таърихи мӯҳрҳои сеюм ва чорум ба таърихи калисоҳои Пергамус ва Тиатира мувофиқ меоянд. Созишкории Константин як амали тадриҷӣ буд; аз ин рӯ, рӯҳи созишкорӣ аллакай дар таърихи шахсии Хоҳар Уайт фаъол буд, ҳамон тавре ки дар замони Павлус буд, вақте ки ӯ гуфт: «сирри шарорат аллакай амал мекунад». Рӯйгардонӣ, ки пеш аз ба тахт нишастани папагӣ ба амал меояд, ҳамеша таърихи тадриҷӣ аст, ва он «таърих бояд тақрор шавад. Он чи ки будааст, боз хоҳад буд».

Ва овозе аз миёни он чор ҳайвон шундад, ки мегуфт: «Як паймона гандум ба як динор, ва се паймона ҷав ба як динор; ва бингар, ки рағбан ва шаробро зиён нарасонӣ». Ва ҳангоме ки мӯҳри чорумро кушод, овози ҳайвони чорумро шундад, ки мегуфт: «Биё ва бубин». Ва нигаристам, ва инак, аспе зардранг; ва номи он ки бар он нишаста буд, Марг буд, ва Дӯзах аз паси ӯ меомад. Ва ба онҳо бар чоряки замин қудрат дода шуд, ки бо шамшер, ва бо гуруснагӣ, ва бо марг, ва бо ваҳшиёни замин бидушанд. Ваҳй 6:6–8.

Ҷеймс Уайт дар ҳафт калисо ва ҳафт мӯҳр як номувофикии дигари нубувватиро муайян кард. Ӯ фарқгузори қасдонаро миёни ҷаҳор калисои аввал ва се калисои охири мушаххас месозад, ва сипас боз ҳамон падидаро дар ҷаҳор мӯҳри аввал ва се мӯҳри охири нишон медиҳад.

«Мо акнун калисоҳоро, мӯҳрҳоро ва ҳайвонҳоро, ё мавҷудоти зиндаро, то он ҷо пайгирӣ кардем, ки онҳо аз рӯи фаро гирифтани ҳамон давраҳои замон бо якдигар муқоиса мешаванд. Мӯҳрҳо ҳафттоянд, аммо ҳайвонҳо фақат чорто. Ва шояд дар ин ҷо бояд қайд кард, ки ҳангоми кушода шудани мӯҳри якум, дуюм, сеюм ва чорум, шундад мешавад, ки ҳайвони якум, дуюм, сеюм ва чорум мегӯянд: “Биё ва бубин”; аммо вақте ки мӯҳрҳои панҷум, шашум ва ҳафтум кушода мешаванд, чунин овозе дигар шундад намешавад. Ҳамчунин се калисои охири ва се мӯҳри охири, аз ҷиҳати фаро гирифтани ҳамон давраҳои замон, бо якдигар мувофиқат намекунанд, чунон ки чор калисои аввал ва чор

мӯҳри аввал мувофиқат мекунанд. Аммо, чунон ки нишон додем, калисоҳо, мӯҳрҳо ва ҳайвонҳо, дар фаро гирифтани ҳамон давраҳои замон, ба муддати қариб 1800 сол, бо якдигар мувофиқанд, то он даме ки мо ба каме бештар аз ним асри замони ҳозира фуруд оем». James White, Review and Herald, February 12, 1857.

Чеймс Уайт он ҳақиқатро, ки ҳамин намуна дар карнайҳо низ мавҷуд аст, дохил накард, аммо он воқеан вучуд дорад. Чор карнайи аввал карнайҳо мебошанд, аммо се карнайи охирин се вой мебошанд. Чор карнайи аввал довари Худоро бар Руми бутпараст барои қонуни якшанбеи Константин дар соли 321 ифода мекунанд, ва се войи карнай Исломо ифода мекунанд. Ду войи аввали карнай довари ҳоёе буданд бар зидди Руми папавӣ барои қонуни якшанбее, ки он дар соли 538 қорӣ кард, ва войи сеюми карнай барои бухрони қонуни якшанбест, ки дар ояндаи бисёр наздик фаро мерасад.

Чозеф Бейтс фаҳмиши пешоҳангоноро дар бораи се калисои охирин ҳамчун рамзи ягона ба қор мебарад, то се калисои ҳамзамонро дар давраи Миллерӣ тавсиф намояд. Тамоми таъкид дар ин порча аз ҷониби Бейтс гузошта шудааст.

«Дар тамоми замин, мегӯяд Худованд; ДУ ҚИСМ аз он нест қарда хоҳанд шуд, ва хоҳанд мурд; вале ҚИСМИ СЕЮМ дар он боқӣ хоҳад монд. Худо мегӯяд, ки Ў ҚИСМИ СЕЮМРО аз миёни оташ хоҳад гузаронд ва онҳоро соф хоҳад кард. Онҳо Ёро хоҳанд хонд, ва Ў онҳоро хоҳад шунид. Ў хоҳад гуфт: 'ИН ҚАВМИ МАН АСТ'; ва онҳо хоҳанд гуфт: ХУДОВАНД ХУДОИ МАН АСТ.' Қисми аввал, САРДИС, калисои номӣ ё Бобил. Қисми дуюм, Лаодикия, адвентисти номӣ. Қисми сеюм, Филадельфия, ягона калисои ҳақиқии Худо бар рӯи замин, зеро онҳо бояд ба шаҳри Худо бардошта шаванд. Ваҳй 3:12; Ибриён 12:22–24. Ба номи Исо, ман боз шуморо насихат менамоем, ки аз Лаодикийён бигурезед, чунон ки аз Садӯм ва Амӯра. Таълимоти онҳо дурӯғин ва фиребанда аст; ва ба ҳалокати комил мебарад. Марг! МАРГ!!* марги абадӣ!!! дар пайи онҳост. Зани Лутро ба ёд оваред.» Joseph Bates, Review and Herald, volume 1, November 1850.

Дар таърихи миллерӣ, Сардис калисое буд, ки номе дошт, ки даъво мекард зинда аст, аммо мурда буд.

Ва ба фариштаи калисои Сардис бинавис: «Инро Ў мегӯяд, ки ҳафт Рӯҳи Худо ва ҳафт ситораро дорад: аъмоли туро медонам; ту номе дорӣ, ки зинда ҳастӣ, вале мурдаӣ». Ваҳй 3:1.

Қавми Худо ҳамеша номе доранд. Номе, ки дар давраи таърихи Эфсӯс то Перғомус доштанд, «масеҳӣ» буд. Номе, ки дар замони ҳукмронии папавӣ доштанд, «калисо дар биёбон» буд. Номе, ки аз вақти зоҳир шудани ситорайи субҳгоҳон, Юҳанно Уиклиф, доштанд, «протестант» буд. Дар замони охир, дар соли 1798, протестантҳо аллакай бозгашти худро ба муоширати Рум оғоз намуда буданд. Пас он вақт фақат як озмоише лозим буд, ки ошкор созад, ки бо вучуди номи эътирофшудаашон, онҳо дигар калисои баргузида нестанд. Дар баҳори соли 1844 онҳо ба он озмоише расиданд, ки нишон меод, дигар он калисое нестанд, ки номи аҳди Масеҳро бар дӯш дорад. Қиссаи Илёс шоҳиди

дуввуми бисёр муфассали ин воқеиятро фароҳам меоварад. Вақте ки онҳо хислати ҳақиқии худро зоҳир карданд, барои миллериён дар оғоз душвор буд, ки дарк намоянд: протестантҳо нишон додаанд, ки духтарони Бобил гардидаанд. Аммо миллериён дар ниҳоят маҳз ҳамин корро карданд ва ба иҷрои паёми ғариштаи дуввум оғоз намуда, ҷонҳоро аз он калисоҳои афтода берун хондан гирифтанд. Сипас раванди озмоише фаро расид, ки сабаб мешуд ҳуди миллериён хислатҳои худро ошкор намоянд. Оё онҳо филаделфиён буданд ё лодикийён?

Пайравони Филадельфия аз паи Масеҳ ба Қудси қудсҳо даромаданд, ва он миллериёне, ки аз ин кор сарпечӣ карданд, хислати Лаодикийёноро зоҳир намуданд. Бинобар ин, мо мантиқи шинохти Бейтсро меёбем, ки се калисо ҳамзамонони як таърихи ягона мебошанд. Ин таърих дар доираи сохтори нубуввати масали даҳ бокира ба иҷро расид, ки илҳом ба мо мефаҳмонад, он ба ҳарфи том иҷро шудааст ва хоҳад шуд.

«Масали даҳ бокираи Матто 25 ҳамчунин таҷрибаи қавми адвентистро тасвир мекунад». The Great Controversy, 393.

«Маро бисёр вақт ба масали даҳ бокира ишора мекунанд, ки панҷ нафарашон оқил буданд ва панҷ нафари дигар нодон. Ин масал то ба ҳарфи охир иҷро шудааст ва иҷро хоҳад шуд, зеро он татбиқи махсус ба ҳамин замон дорад ва, монанди паёми ғариштаи сеюм, иҷро шудааст ва то анҷоми замон ҳақиқати ҳозира боқӣ хоҳад монд». Review and Herald, August 19, 1890.

Се калисои охирин онҳоро намояндагӣ мекунанд, ки берун аз ҳаракати Миллерӣ мебошанд, ҳамчун Сардис; ва онҳое ки дар дохили ин ҳаракатанд, ё Филадельфияро намояндагӣ мекунанд ё Лаодикияро. Ин се калисо дар боби сеюми китоби Ваҳй муайян шудаанд, ва чор калисои аввал дар боби дуюм. Бинобар ин, вақте ки Хоҳар Уайт ба таърихи боби сеюми китоби Ваҳй ишора мекунад, вай ҳамон калисохоро муайян месозад, ки Юсуф Бейтс навакак муайян карда буд.

«Оҳ, чӣ васфе! Чӣ қадар бисёранд онҳое ки дар ин ҳолати даҳшатнок қарор доранд. Ман чиддан аз ҳар як хизматгори динӣ илтимос менамоям, ки боби сеюми Ваҳиро бо чидду ҷаҳди тамом омӯзад, зеро дар он ҳолати чизҳое ки дар рӯзҳои охир вучуд доранд, ба тасвир кашида шудааст. Ҳар оятро дар ин боб бодикқат омӯzed, зеро ба воситаи ин суханон Исо ба шумо сухан мегӯяд». Manuscript Releases, volume 18, 193.

Се калисои ҳамзамони таърихи миллерӣ дар поёни адвентизм такрор мешаванд. Юсуф Бейтс равандҳои давраи миллериро муайян мекард ва Сардисро ҳамчун духтарони Бобил шинохт, ки шунавандагони мақсадноки паёми ғариштаи дуввум буданд. Ё ба муборизаи миёни галаи хурде, ки 22 октябри соли 1844 Масеҳро ба Қудси қудсҳо пайравӣ карданд, ва онҳое, ки аз ҷойи муқаддас берун рафтанд рад карданд, мурочиат мекард. Ё мекӯшид Лаодикийёноро аз зулмоте, ки қабул карда буданд, берун хонад, ва ҳадди ақал бахше аз кӯрии лаодикийиёни онҳо аз он сабаб буд, ки Уилям Миллер дар ҳаракати лаодикийён мавқеи роҳбарикунанда гирифта буд. Ин ҳамон муборизаест, ки дар паём ба Филадельфия муайян шудааст.

Инак, Ман ононро, ки аз куништгоҳи шайтон ҳастанд, ки худро яҳудӣ меноманд, аммо нестанд, балки дурӯғ мегӯянд, водор хоҳам кард, ки биёянд ва пеши пойҳои ту сачда кунанд, ва бидонанд, ки Ман туро дӯст доштаам. Ваҳй 3:9.

Бӯҳрони динӣ ҳамеша, чунон ки дар Ноумедии Бузург рӯй дод, ду табақаи парастандагонро ба вучуд меорад. Ҷомаи протестантизм тоза аз Сардис гирифта шуда буд, зеро онҳо ба Рум бозгаштанд ва расман духтари Рум гардиданд. Он гоҳ он ҷома дар дасти адвентизми миллерӣ қарор гирифт, аммо чанде пас озмоише ду табақаро, ки худро рамаи хурд эътироф мекарданд, падида меовард: рамаи ҳақиқӣ ва рамаи қалбакӣ. Бейтс намояндаи он рамаи хурде буд, ки Масеҳро ба Қудси Қудсҳо пайравӣ кард. Муборизаи ӯ бо лаодикийён буд, ки худро рамаи хурд эътироф мекарданд. Чун Филадельфиягӣ, муборизаи Бейтс бо куништгоҳи шайтон буд, гурӯҳе, ки худро қавми Худо вонамуд мекард, аммо дурӯғ мегуфт ва яҳудӣ набуд.

Ҳангоме ки ин масал бори охир дар анҷоми Адвентизм иҷро мегардад, қавми баргузидаи аҳде хоҳад буд, ки дар замони охир, дар соли 1989, аз онҳо гузашта шуд; ҳамоно тавре ки аз роҳбарияти яҳудӣ ҳангоми таваллуди Масеҳ гузашта шуд, ки ин дар он таърихи пешгӯйона замони охириро ифода мекунад. Вақте ки таърихи Масеҳ ба вуруди зафармандонаи Ӯ ба Ерусалим расид, таърихи Нидои Нимашаби замони Миллерӣ ба воситаи он намунасозӣ гардид. Илҳом борҳо ва борҳо нуқтаи аломати салибро бо Ноумедии Бузурги соли 1844 ҳамоҳанг месозад. Яҳудо Лаодикийӣ таърихи Масеҳро намояндагӣ мекунад, ва ҳаввориён Филадельфӣ буданд. Дар давоми сеюним сол пас аз салиб, Филадельфӣ, ки аз ҷониби Бейтс намояндагӣ мешуданд, кӯшиш карданд, ки Лаодикийёнро аз калисои сукуткардае берун бихонанд, ки онро шогирд Яҳудои Исқариот намояндагӣ мекард.

Дар соли 1989 қавми пешинаи баргузидаи аҳд нуре, ки мӯҳраш кушода шуда буд, рад карданд ва канор гузошта шуданд. Вақте ки ноумедии аввалини 18 июли соли 2020 фаро расид, раванди озмоиш дар миёни онҳое оғоз ёфт, ки пештар чунин менамуд, ки аз ҳамоно як ҳаракатанд. Бо вучуди ин, як гурӯҳ Лӯудикӣ аст ва гурӯҳи дигар Филадельфӣ. Чунон ки Яҳудо пеш аз салиб се бор бо Синедриён паймон баст, то Масеҳро таслим кунад, Лӯудикиён таърихи баъд аз 11 сентябри соли 2001 низ се фурсатро барои тавба аз даст дода хоҳанд буд. Дар қонуни якшанбеи ба зудӣ оянда ба ҳамоно андоза яқин ошкор хоҳад шуд, ки овехта шудани Яҳудо аз дарахт, ки Лӯудикиён аз Филадельфӣ чудо ҳастанд. Маҳз дар вақти дарав аст, ки коҳилон аз гандум чудо карда мешаванд. Мо босуръат ба он дарав наздик мешавем.

Ин ҳақиқатҳо танҳо он гоҳ ва танҳо дар ҳамоно сураат шинохта мешаванд, ки агар мо омода бошем дарк намоем, ки ягона методологияи китобӣ, ки метавонад «ҳақиқат»-ро ошкор ва муқаррар кунад, «таърихгарой» аст. Методологияи ҳақиқӣ претеризм, футуризм, диспенсационализм, вокеизм, маҳорати грамматикӣ ё таърихӣ, ё ҳеҷ гуна шакли дигари он қалбакӣҳои сершумори шайтонӣ нест. Ибораи машҳуре ҳаст, ки ба файласуфи асри ҳабадахум бо номи Жан-Жак Руссо нисбат дода мешавад ва ба роҳҳои гуногун бозбаён гардидааст, вале ҷавҳари он андеша чунин аст: «Хато решаҳои бисёр дорад, аммо ҳақиқат

танҳо якто дорад». «Ҳақиқат» Алфа ва Омега аст, ки чун решае аз замини хушк мебошад.

«Ҳамчунин бо Китоби Муқаддас низ, ки хазинахонаи сарвати файзи Ёст. Ҷалоли ҳақиқатҳои он, ки ба осмон баробар баланданд ва абадиятро дар бар мегиранд, дарк намегардад. Барои тӯдаи бузурги башарият, ҳуди Масеҳ «мисли решае аз замини хушк» аст, ва онҳо дар Ё «ҳеҷ ҳусне намебинанд, то Ёро хоҳиш намоянд». Ишаё 53:2. Вақте ки Исо миёни одамон буд, яъне ваҳйи Худо дар инсоният, китобдонон ва фарисиён ба Ё гуфтанд: «Ту сомарӣ ҳастӣ ва дев дорӣ». Юҳанно 8:48. Ҳатто шогирдони Ё аз худҳои дилҳои худ чунон кӯр шуда буданд, ки Ёро, ки омада буд муҳаббати Падарро ба онҳо ошкор созад, ба сӯстӣ мефаҳмиданд. Аз ҳамин сабаб Исо дар миёни одамон дар танҳои қадам мезад. Ё танҳо дар осмон комилаи фаҳмида мешуд». *Thoughts from the Mount of Blessing*, 25.

Ҳақиқатҳоиеро, ки ҳоло мо баён мекунем, бояд дар он замина дарк кард, ки афзоиши ҳақиқат дар тӯли таърих тадриҷан пеш меравад; ва муҳимтар аз он, фаҳмиши мо дар бораи ҳақиқат бояд дар заминаи Алфа ва Омега қарор дода шавад, яъне дар он заминае ки Исо анҷоми чизеро бо оғози он ҳамсон мешиносонанд.

Калисои чорум — Тиотир аст ва он он давраеро ифода мекунад, ки дар он папагӣ ҳамчун подшоҳии панҷуми нубуввати Китоби Муқаддас ҳукмронӣ мекард, яъне ҳамон даврае ки калисо дар биёбон дар асорат буд. Асорати Исроили рӯҳонӣ аз ҷониби Бобили рӯҳонӣ ба муддати ҳазору дусад шаст сол, намунаи пешакии ҳудро дар асорати Исроили воқеъ аз ҷониби Бобили воқеъ ба муддати ҳафтод сол дошт.

«Имрӯз калисои Худо озод аст, ки нақшаи илоҳиро барои наҷоти насли гумроҳ то ба анҷом расонад. Дар тӯли асрҳои зиёд қавми Худо аз озодиҳои худ маҳрум буданд. Мавъизаи Инҷил дар покии он манъ карда шуда буд, ва бар онҳое ки ҷуръат мекарданд аз фармонҳои одамон сарпечӣ намоянд, саҳттарин ҷазоҳо фуруд оварда мешуданд. Дар натиҷа, тоқзори бузурги ахлоқии Худованд қариб ба кулӣ бекасор монда буд. Мардум аз нури каломи Худо маҳрум шуда буданд. Зулмати иштибоҳ ва ҳурофот таҳдид мекард, ки дониши дини ҳақиқиро тамомаи маҳв созад. Калисои Худо бар замин дар ин давраи тӯлонии таъқиби беамон ба ҳамон андоза дар асорат буд, ки фарзандони Исроил дар айёми асирӣ дар Бобил асир нигоҳ дошта мешуданд». «*Prophets and Kings*», 714.

Ҳаёс будани ҳафтодсолаи Бобил ба воситаи калисои Тиатира ифода шудааст. Калисои Тиатира натиҷаест, ки аз сабабе ба вучуд омад, ки онро Пергамос намояндагӣ мекунад. Пергамос ба воситаи император Константин рамзгузори шудааст, ки бутпарастиро бо масеҳият омехта намуд. Рамзи бутпарастии ӯ парастии офтоб буд. Сабаби китобимуқаддасии он ки Исроили қадим барои ҳафтод соли Тиатира ба асорат бурда шуд, дар он буд, ки подшоҳони онҳо бо халқҳои бутпарастии гирду атрофи худ, дар исёни мустақим бар зидди Каломи Худо, муносибатҳо ва иттиҳодҳо барқарор карданд. Худо борҳо Исроилро хушдор дода буд, ки бо халқҳои бутпарастии гирду атрофи худ омезиш наkunанд. Даҳ Аҳком — ҳамон чизе ки Исроили қадим бояд ниғаҳдорони он мебуданд — парастии бутҳоро ба таври қатъӣ манъ мекунад. Вақте ки Худованд назди Мусо дар ғори Ҳӯриб гузашт ва хислати Худро ошкор намуд, Ё ду бор маҳз ҳамон хушдореро дар бар гирифт, ки

мо ба он ишора мекунем.

Ва Ё гуфт: «Инак, Ман аҳд мебандам: пеши тамоми қавми ту корҳои аҷоиб ба ҷо хоҳам овард, ки монанди онҳо дар тамоми замин ва дар ҳеҷ қавме ба амал наомадааст; ва тамоми қавме ки ту дар миёни он ҳастӣ, кори Худовандро хоҳанд дид, зеро он чи Ман бо ту ба ҷо хоҳам овард, чизе сахмгин аст. Он чиро, ки имрӯз ба ту амр мекунам, риоя намо: инак, Ман пеши ту аммӯриро, канъониро, ҳиттиро, фариззиро, ҳиввиро ва ябусиро бадар хоҳам ронд. Барои худ эҳтиёт кун, мабодо бо сокинони замин ки ба он ҷо меравӣ, аҳд бибандӣ, ки он дар миёни ту доме гардад. Балки қурбонгоҳҳои онҳоро вайрон кунед, сутунҳои бутпарастии онҳоро бишканед ва ашераҳои онҳоро бибуред. Зеро ту набояд ба ҳудои дигаре сачда кунӣ, зеро Худованд, ки номи Ё Ғайюр аст, Худои ғайюр аст. Мабодо бо сокинони он замин аҳд бибандӣ, ва онҳо аз пайи ҳудоӣ худ зино кунанд ва барои ҳудоӣ худ қурбонӣ оваранд, ва касе туро бихонад, ва ту аз қурбонии ӯ бихӯрӣ; ва аз духтарони онҳо барои писарони худ бигирӣ, ва духтарони онҳо аз пайи ҳудоӣ худ зино кунанд ва писарони туро низ аз пайи ҳудоӣ худ ба зино кашанд». Хуруҷ 34:10–16.

Худо дар ҳамин порча ба Исроили қадим ду бор ҳушдор дод, ва шаҳодатҳои дигари бисёри Китоби Муқаддас низ ҳастанд дар бораи амре, ки ба Исроили қадим дода шуда буд, ки онҳо набояд бо халқҳои бутпарастии гирду атрофи худ аҳд банданд. Он мусолиҳаҳо аз рад кардани Худо ва теократияи Ё аз ҷониби Исроили қадим оғоз ёфтанд. Вақте ки онҳо подшоҳе хоستانд, Худо ба онҳо иҷозат дод, ки подшоҳ дошта бошанд, ва аз ҳамаи лаҳза аксарияти ҳамаи подшоҳон, ва албатта ҳар як подшоҳи даҳ сибти шимолӣ, айнан ҳамаи амрро нодида гирифтанд. Он усуле, ки талаб мекард Исроил аз халқҳои бутпарастии гирду атрофи худ ҷудо ва хос бошад, рад карда шуд ва тавассути он мусолиҳае нишон дода шуд, ки баъдтар Константин рамзи он мегардид. Пергамос ва Константин исёни подшоҳони Исроилро намоёндагӣ мекунанд, ки бутпарастиро ба калисои Худо ворид карданд. Рӯйгардоние, ки бо подшоҳ Шоул оғоз ёфт, рӯйгардонии калисои масеҳиро, ки ба асорати Бобили рӯхонӣ бурд, намунавор пешақӣ нишон медод. Таърихи муқаддасе, ки аз подшоҳ Шоул сар шуда то асорат дар Бобил идома меёбад, бо калисои Пергамос рамзгузорӣ шудааст. Асорати ҳафтодсолае, ки баъд аз он омад, калисои Тиёттира буд.

Эфсус калисоеро ифода мекунад, ки барои фатҳ намудани Замини Ваъдашуда пеш меравад. Эфсус замони Мӯсо ва наҷоти Исроилро аз асорати Миср ифода мекунад.

«Китоби Муқаддас ҳазинаҳои ҳудро барои ин насли охирин гирд оварда, дар як ҷо ҷамъ кардааст. Ҳамаи воқеаҳои бузург ва муомилоти ҷиддии таърихи Аҳди Қадим дар ин рӯзҳои охир дар калисо тақрор шуда буданд ва тақрор мешаванд». *Selected Messages*, book 3, 338, 339.

Таърихе, ки бо раҳой аз Миср ифода ёфтааст, дар айёми охир тақрор мегардад. Бинобар ин, он ҳамчунин дар таърихи миллериш тақрор шуд. Аз ҳамаи сабабҳо Хоҳар Уайт борҳо ба он таърих муроҷиат мекунад, то таърихи миллериширо тавсиф намояд. Ё Ноумедии Бузурги соли 1844-ро бо ноумедии ибронӣ ҳамроҳ месозад, вақте ки онҳо дар назди Баҳри Сурх меистоданд ва лашкари фиръавн аз қафо ба онҳо наздик мешуд. Ё ҳамчунин таърихи раҳой

аз Мисрро бо замони Масеҳ Ҳамоҳанг месозад; бинобар ин, ноумедии шогирдон назди салиб ба воситаи ноумедӣ назди Баҳри Сурх пешнамуда шуда буд, ки он низ Ноумедии Бузурги соли 1844-ро пешнамоӣ мекард. Ноумедии салиб оғози калисои Эфсӯсро ифода менамуд. Замони Мусо дар оғози Исроили қадим, ки бо калисои Эфсӯс ифода шудааст, ҳамчунин оғози Исроили муосирро дар замони Масеҳ пешнамуда буд. Ҳар ду таърих бо калисои Эфсӯс ифода шудаанд. Ҳақиқатҳоиеро, ки мо дар ин ҷо муайян карда истодаем, «Future for America» дар тӯли солҳо борҳо ба таври оммавӣ пешниҳод кардааст; бинобар ин, ман танҳо як шарҳи умумӣ пешкаш менамоям.

Дар таърихи Масеҳ мо оғози қавми аҳди навро меёбем, ки дар ҳоле барпо карда мешавад, ки қавми баргузидаи аҳди пешин канор гузошта мешавад. Таърихи Масеҳ анҷоми Исроили қадим аст, ва дар таърихи наҷот аз Миср, дар оғози Исроили қадим, қавми аҳдии пештар баргузидае вучуд дошт, ки барои қавми нави аҳдӣ канор гузошта шуд.

Дар таърихи Масеҳ қавми баргузидаи пешин бо ҳаробии Ерусалим дар соли 70 ба анҷоми ниҳони худ расид. Дар оғоз, дар айёми Мусо, қавми баргузидаи пешин дар биёбон дар тӯли чихил сол мурданд, ва Ёхушаъ ва Колеб намояндагони қавми баргузидаи нав гаштанд, ки муқаррар шуда буданд паёмро ба Замини Мавҷуд расонанд, ҳамчунон ки ҳаввориёни давраи калисои Эфсӯс Инчилро ба ҷаҳон расониданд.

Оғоз ва анҷоми Исроили қадим, ҳамчунин оғози Исроили нав, ҳама ба гузариши қавми баргузидаи пешин ба сӯи қавми баргузидаи нав ишора мекунанд. Бар шаҳодати ду ё се нафар чизе собит мегардад; ва ҳар яке аз ин се силсилаи шохидон талоқи қавми баргузидаи пешинаро муайян месозанд, ва ин шохидон мӯҳри Алфа ва Омега, Он Касеро, ки анҷомро аз ибтидо муайян мекунад, дар худ доранд. Қавми баргузидаи пешине хоҳад буд, ки ҳангоме ки Худо бо яқсаду чилу ҷаҳор аҳд мебандад, аз он мегузарад. Худо муаллифи ошуфтагӣ нест; Ё ҳеҷ гоҳ тағйир намеёбад, ва каломи Ё ҳаргиз ноком намегардад.

Раҳой аз Миср ва пирӯзиҳое, ки Худо ба воситаи Ёхушаъ ба амал овард, ба воситаи калисои Эфсӯс ифода меёбанд, аммо Эфсӯс таъйин шуда буд, ки муҳаббати аввали худро аз даст диҳад. Вақте ки Ёхушаъ ба оромӣ гузошта шуд, насли дигаре бархост, ки давраи бо Смирно ифодашударо нишон медод. Кори аҷоибӣ Ёхушаъ дар поксозии Замини Мавҷуд ҳеҷ гоҳ ба таври комил анҷом наёфт, зеро мардум аз худ қонеъ шуданд ва қореро, ки ба Ёхушаъ супурда шуда буд, тарк карданд. Онҳо муҳаббати аввали худро аз даст доданд. Он давра то замоне идома ёфт, ки Исроил Худоро рад кард ва Самуил подшоҳ Шоулро тадҳин намуд ва ҳамин тавр калисои Перғомусро ба сахна даровард.

«Паем ба Смирна, калисое дар Осиёи Сағир, ва ҳамчунин ба калисои масеҳӣ дар маҷмӯъ, дар давоми асрҳои дуум ва сеюм расид. Он замоне буд, ки бутпарастӣ барои ҳукмронии олии худ дар ҷаҳон муборизаи ниҳони худро пеш мебард. Масеҳият бо суръати аҷиб паҳн шуда буд, то он ҷо ки дар саросари ҷаҳон шинохта гардида буд. Баъзеҳо имони Масеҳро аз сабаби табдили дил пазируфтанд; дигарон — ба сабаби қудрати далелҳое, ки пешниҳод мешуданд; ва боз баъзеи дигар — аз он сабаб, ки мегардид кори бутпарастӣ рӯ ба заъф ниҳодааст, ва мулоҳизаҳои сиёсӣ онҳоро ба ҷониби он тарафе мебарданд, ки ваъдаи пирӯзӣ медод. Ин вазъиятҳо рӯҳонияти

калисоро сушт карданд. Рӯҳи нубувват, ки хоси калисои расули буд, тадричан аз даст рафт. Ин атоест, ки калисоеро, ки ба он супурда шудааст, ба ягонагии имон меоварад. Вақте ки дигар анбиёи ҳақиқӣ набуданд, таълимоти бардурӯғ бо суръат паҳн гардид; фалсафаи юнониён ба тафсири нодурусти Навиштаҳо оварда расонд, ва худсафедкунии фарисиёни қадим, ки Масеҳ он қадар бисёр онро маҳкум карда буд, боз дар миёни калисо падидор шуд. Дар давоми ду асри пеш аз ҳукмронии Константин барои он бадихое, ки дар давоми ду асри баъдӣ ба таври комил рушд карданд, асос гузошта шуд. Дар ин давра шаҳодатҳои дар бисёр қисматҳои Империяи Рум маъмул гардид. Ҳарчанд ин аҷиб намояд, бо вучуди ин ҳақиқат аст. Ин натиҷаи муносибате буд, ки миёни масеҳиён ва бутпарастон вучуд дошт.»

«Дар ҷаҳони Рум дини ҳамаи халқҳо эҳтиром карда мешуд, аммо масеҳиён як миллат набуданд; онҳо фақат як фирқа аз наҷоди таҳқирушуда ба шумор мерафтанд. Бинобар ин, вақте ки онҳо бар маҳкум кардани дини ҳамаи табақаҳои мардум исрор меварзиданд, вақте ки маҷлисҳои пинҳонӣ баргузор мекарданд ва худро аз расму ойинҳо ва амалияи наздиктарин ҳешовандон ва самимитарин дӯстони худ комилан ҷудо месохтанд, онҳо дар назди мақомоти бутпараст мавриди гумон қарор мегирифтанд ва бисёр вақт ба таъкиб дучор мешуданд. Бисёр вақт онҳо худ боиси таъкиб бар зидди худ мегардиданд, дар ҳоле ки дар зехни ҳокимон ҳеҷ рӯҳи муҳолифат вучуд надошт. Барои мисол овардани ин рӯҳия, таърих тафсилоти эъдоми Киприён, усқуфи Кортожро баён мекунад. Вақте ки ҳукми ӯ хонда шуд, аз миёни анбӯҳи гӯшфародиҳандаи масеҳиён нидои умумие бархост, ки мегуфтанд: “Мо бо ӯ хоҳем мурд.”»

«Рӯҳияе, ки бо он бисёр масеҳиёни эътирофкунанда маргро пазируфтанд, ва ҳатто беҳуда адовати ҳукуматро барангехтанд, эҳтимолан ба судури фармони таъкиб дар соли 303 милодӣ аз ҷониби император Диоклетиан ва ёвари ӯ Галерий бисёр вобаста буд. Ин фармон аз лиҳози рӯҳияи худ умумӣ буд ва дар тӯли даҳ сол бо шиддатнокии кам ё беш татбиқ мегардид.» Steven Haskell, *The Story of the Seer of Patmos*, 50. 51.

Ҳарчанд Смирна яке аз ду калисое мебошад, ки аз Худованд ҳеҷ сарзаниш намегирад, таърих шаҳодат медиҳад, ки онҳое ки дар он давраи вақт шаҳид шуданд, намояндаи баъзе касоне мебошанд, ки ангеҷаҳои онҳо бар тақонҳои инсонӣ асос ёфта буд, на бар тақонҳои илоҳӣ. Китоби Доварон бо зикри марғи Ҳушаъ оғоз меёбад, ва дар он китоб ояте ҳаст, ки ду бор тақрор мешавад ва таърихи доваронро муайян месозад. Бори дувуме ки он оят иқтибос мешавад, ояти охирини китоб аст. Ояти аввали китоб анҷоми Ҳушаъро нишон медиҳад ва ояти охирин таърихро ҷамъбаст менамояд.

Ва баъд аз вафоти Ҳушаъ чунин воқеъ шуд, ки банӣ-Исроил аз Худованд пурсиданд ва гуфтанд: «Кист, ки барои мо нахуст бар зидди канъониён барояд, то бо онҳо ҷанг намояд?» ... Дар он айём дар Исроил подшоҳе набуд, балки ҳар кас он чиро, ки дар назари худ дуруст буд, ба ҷо меовард ... Дар он айём дар Исроил подшоҳе набуд: ҳар кас он чиро, ки дар назари худ дуруст буд, ба ҷо меовард. Доварон 1:1; 17:16; 21:25.

Чунон ки дар таърихи Смирна «худ» аз оғоз то анҷом мавзӯи асосӣ буд. Азбаски онҳо подшоҳе надоштанд, тасмим гирифтанд, ки ҳар чӣ меҳоҳанд, ҳамонро анҷом диҳанд.

Набудани роҳнамоӣ ҳамон чизе буд, ки Ҳаскелл дар таърихи Смирна муайян кард, ки онро набудани Рӯҳи ғаёлонаи Нубувват ифода мекард. Дар ҳар ду таърих, набудани роҳнамоӣ дарро барои он боз намуд, ки қарорҳо бар асоси ангеҷаҳои шахсии ҳуди инсон гирифта шаванд. Эфсӯс наҷот аз Мисрро ифода мекунад. Таърихе, ки дар китоби Доварон сабт шудааст, бо калисои Смирна муаррифи мегардад. Аз шоҳ Шоул то асорати Бобил бо калисои Пергамос муаррифи мешавад, ва асорат дар Бобил бо калисои Тиатира муаррифи мегардад.

Мутобиқ ба он падидае ки пешқадамон муайян карда буданд, дар калисоҳо, муҳрҳо ва қарнаҳои тақсмоти чор ва се мавҷуд аст; ва чор калисои аввал дар таърихи Исроили қадим аз асорати Миср оғоз ёфта, бо асорати Бобил анҷом меёбанд, зеро Алфа ва Омега ҳамеша поёнро бо ибтидо мушаххас месозад. Чор калисои аввал дар таърихи Исроили навин аз тобеъ гардидани яҳудиён ба ҳокимияти Рум оғоз мешаванд, ва он чор калисо бо тобеъ гардидани яҳудиёни рӯҳонӣ ба Руми рӯҳонӣ барои як ҳазору дусаду шаст сол анҷом меёбанд.

Он чи пас аз Тиотира омад, Сардис буд, ки вақте оғоз ёфт, ки онҳо аз асорати Бобил, ки Тиотира намунаи он буд, берун омаданд. Сардис он калисоест, ки номе дошт, ки зинда аст, вале зинда набуд. Ётирофи онҳо ба ҳаёт дурӯғ буд. Қолиби таваҷҷуҳ аст, ки аз миёни ҳамаи ҳафт калисо, маҳз вожаи «Сардис» аст, ки таърифе надорад. Барои «Сардис» бар пояи мазмуни таърих ва оятҳо таърифҳои нисбат дода шудаанд, аммо барои ин ном таърифи этимологӣ вучуд надорад. Он номе дорад, аммо надорад.

«Аммо маъбади дуввум аз ҷиҳати шукӯҳ ба маъбади аввал баробар набуд; ва на он бо он нишонаҳои намоёни ҳузури илоҳӣ, ки ба маъбади аввал тааллуқ доштанд, муқаддас гардида буд. Ҳеҷ зуҳури қудрати ғавқуттабӣ набуд, то тадшини онро нишонгузор гардад. Ҳеҷ абри ҷалол дида намешуд, ки муқаддасгоҳи навбунёдро пур созад. Ҳеҷ оташе аз осмон фуруд наомад, то қурбониро бар қурбонгоҳи он бисӯзонад. Шекиноҳ дигар миёни қаррубиён дар қудси муқаддас иқомат надошт; сандук, курсии марҳамат ва лавҳаҳои шаҳодат дар он ҷо ёфт намешуданд. Ҳеҷ овозе аз осмон садо намедод, то иродаи Яхуваҳро ба қоҳини пурсанда маълум созад». «The Great Controversy», 24.

Баъд аз асорати Бобил, онҳо Ерусалим ва маъбадро аз нав бино карданд. Он гоҳ онҳо боз номе доштанд, зеро Худо ваъда дода буд, ки номи Худо дар Ерусалим ҳоҳад гузошт. Аммо номи Ё хислати Ёро ифода мекунад, ва набудани ҳузури шахсии Ё нишон медод, ки онҳо он номеро доштанд, ки ҳаётро намоёндагӣ мекард, вале дар воқеият дигар ҳузурано, ки ҳаёт мебахшад, надоштанд. Ҳар он чи дар асл доштанд, танҳо иқрори зоҳирӣ ва вонамуд буд.

Овози охирин дар Сардис дар бораи Илесе ваъда медод, ки пеш аз рӯзи бузург ва сарҳади Худованд ҳоҳад омад. Барои Исроили қадим, қаробии Ерусалим рӯзи бузург ва даҳшатноки Худованд буд. Аз ҳамин сабаб, ҳоҳар Уайт ба қаробии Ерусалим дар соли 70 милодӣ ҳамчун намунае аз рӯзи бузург ва даҳшатноки Худованд ишора мекунад, ки ба сурати ҳафт балои охирин тасвир ёфтааст. Калисои Филадельфия бо овози Яҳёи Таъмиддиханда, ки дар биёбон нидо мекард, оғоз ёфт ва ҳамин тавр овози Уилям Миллерро намунавӣ пешақӣ нишон медод. Овозҳои Яҳёи Таъмиддиханда ва Уилям Миллер паёми Лоудиқияро ба қавме

мерасонданд, ки бовар доштанд ҳама чиз дуруст аст, дар ҳоле ки ҳама чиз тамоман нодуруст буд. Ҳам Яҳёи Таъмиддиханда ва ҳам Уилям Миллер табарро бар решаи дарахт гузоштанд. Паём ба Сардис ин буд, ки «якчанд номҳо ҳатто дар Сардис ҳастанд, ки либосҳои худро палид накардаанд; ва онҳо бо Ман дар сафед хоҳанд гашт, зеро шоистаи он ҳастанд». Яҳёи Таъмиддиханда ва Уилям Миллер намояндаи онҳое мебошанд, ки аз давраи замоне, ки Сардис онро ифода мекунад, берун омаданд ва шоистаи он буданд, ки бо Масеҳ роҳ раванд.

«Ҳазорон касон ба қабули ҳақиқате, ки Вилиям Миллер мавъиза мекард, роҳнамой шуданд, ва дар рӯҳ ва қудрати Ильёс бандагони Худо бархоста, то ин паёмро эълон намоянд. Мисли Юҳанно, пешқадами Исо, онҳое ки ин паёми ҷиддиро мавъиза мекарданд, худро маҷбур ҳис мекарданд, ки табарро бар решаи дарахт ниҳанд ва одамонро даъват кунанд, то меваҳое, ки сазовори тавбаанд, ба бор оваранд. Шаҳодати онҳо барои он буд, ки калисоҳоро бедор созад ва ба таври пурқувват таъсир расонад ва хислати воқеии онҳоро ошкор намояд. Ва ҳангоме ки огоҳии ҷиддии гурехтан аз ғзаби оянда садо дода шуд, бисёре аз онҳое ки бо калисоҳо муттаҳид буданд, паёми шифобахшро пазируфтанд; онҳо аз ақибнишиниҳои худ огоҳ шуданд ва бо ашкҳои талхи тавба ва азоби амиқи ҷон, худро дар назди Худо фурӯтан сохтанд. Ва чун Рӯҳи Худо бар онҳо қарор гирифт, онҳо низ дар баланд кардани нидо ёр расониданд: “Аз Худо битарсед ва Ёро ҷалол диҳед; зеро соати довари Ӯ фаро расидааст.”» Навиштаҳои Аввал, 233.

Ҳафт калисои Ваҳй таърихи давраи расулонро то Омадани Дуюми Масеҳ ифода мекунанд, ва ин ҳафт калисо ҳамчунин таърихи Исроили қадимро аз пайғамбар Мусо то омадани аввали Масеҳ ифода мекунанд.

«Озмоишҳои бани-Исроил ва муносибати онҳо андаке пеш аз омадани якуми Масеҳ, мавқеи қавми Худоро дар таҷрибаи онҳо пеш аз омадани дуюми Масеҳ тасвир мекунад.

«Домҳои шайтон барои мо ба ҳамон андоза ҳақиқатан гузошта шудаанд, чунон ки барои бани-Исроил андаке пеш аз ворид шудани онҳо ба замини Канъон гузошта шуда буданд. Мо таърихи он қавмро такрор мекунем. »

«Таърихи онҳо бояд барои мо як хушдори ҷиддӣ бошад. Мо ҳаргиз набояд интизор шавем, ки вақте Худованд барои қавми Худ нур дорад, Шайтон оромона канор истода, барои пешгирӣ кардани қабули он аз ҷониби онҳо ҳеҷ кӯшише нахоҳад кард. Бигзор хушёр бошем, ки нуре, ки Худо мефиристад, рад накунем, зеро он ба тарзе намеояд, ки ба мо писанд бошад.... Агар касоне ҳастанд, ки худ нурро намебинанд ва онро намепазиранд, бигзор онҳо садди роҳи дигарон нагарданд.»

«Осмон ва заминро имрӯз бар шумо ба шохидӣ меҳонам, ки ҳаёт ва мамот, баракат ва лаънатро пеши шумо гузоштаам; пас, ҳаётро интиҳоб намоед, то ҳам ту ва ҳам насли ту зинда бимонед; то ки Худованд Худои худро дӯст дорӣ, ва ба овози Ӯ итоат намоӣ, ва ба Ӯ бичаспӣ; зеро ки Ӯ ҳаёти туст ва дарозии рӯзҳои туст; то ки дар замин сокин шавӣ, ки Худованд барои падаронат — Иброҳим, Исҳоқ ва Яқуб — қасам хӯрдааст, ки онро ба онҳо ато намоед».

«Ин суруд таърихӣ набуд, балки нубувватӣ буд. Дар ҳоле ки он муомилоти аҷоибӣ Худоро бо қавми Ё дар гузашта бозгӯӣ мекард, ҳамчунин рӯйдодҳои бузурги ояндаро пешакӣ нишон меод, яъне ғалабаи ниҳии вафодоронро, хангоме ки Масеҳ бори дуюм бо қудрат ва ҷалол хоҳад омад.

«Ҳавворӣ Павлус ба таври ошкоро баён менамояд, ки таҷрибаи исроилиён дар сафарҳояшон барои манфиати онҳое сабт гардидааст, ки дар ин асри ҷаҳон зиндагӣ мекунад, бар онҳое ки анҷомҳои ҷаҳон фаро расидаанд. Мо чунин намешуморем, ки хатарҳои мо аз хатарҳои ибрийн камтар бошанд, балки бештар.» *Healthful Living*, 280, 281.

Халосӣ аз Миср ба воситаи калисои Эфсӯс ифода ёфтааст, ва рамзи калисои Эфсӯс дар он таърих Юшаъ буд. Пас аз он ки касонеро, ки Худо аз Миср берун овард, дар даҳ озмоиши пайдарпай ноком шуданд, Худованд аҳдро аз исёнгарон гирифт ва онро ба Юшаъ ва Колеб дод.

Ба онҳо бигӯ: Ба ҷони худ қасам, мегӯяд Худованд, чунон ки шумо дар гӯшҳои Ман гуфтаед, ҳамон тавр ба шумо амал хоҳам кард: қасадҳои шумо дар ин биёбон хоҳад афтод; ва ҳамаи шумошудагони шумо, мувофиқи тамоми шумораи шумо, аз бистсола ва болотар, ки бар зидди Ман шиква кардаед, яқин аст, ки ба он замин, ки дар бораи он қасам хӯрда будам, то шуморо дар он сокин гардонам, дохил нахоҳед шуд, ҷуз Колеб писари Ефунне ва Ехушаъ писари Нун. Ададҳо 14:28–30.

Хоҳар Уайт муайян мекунад, ки Ехушаъ ва Колеб намояндаи онҳое мебошанд, ки «ба онҳо анҷомҳои ҷаҳон фаро расидааст», ва ки «бо Худо ба воситаи қурбонӣ аҳд мебанданд».

«Барои панду насиҳати мо, ки бар онҳо анҷомҳои ҷаҳон фаро расидааст, ин таърих навишта шудааст. Чӣ қадар зуд-зуд халқи Худо имрӯз таҷрибаи бани-Исроилро аз сар мегузаронанд! Чӣ қадар зуд-зуд онҳо нола ва шикоят мекунад! Чӣ қадар зуд-зуд онҳо ақиб мекашанд, хангоме ки Худованд ба онҳо амр мекунад, ки пеш раванд! Кори Худо аз камбуди мардоне чун Колеб ва Ехушаъ, мардони вафодорӣ ва эътимоди устувор, ранҷ мекашад. Худо мардонеро даъват мекунад, ки худро ба Ё бидиҳанд, то аз Рӯҳи Ё саршор гарданд. Кори Масеҳ ва инсоният мардони муқаддасшуда ва фидокорро талаб мекунад, мардонеро, ки берун аз ўрдугоҳ бароянд ва маломати Ёро бардоранд. Бигзор онҳо мардони қавӣ ва шучоъ бошанд, сазовори қорҳои арзанда, ва бо Худо ба воситаи қурбонӣ аҳд банданд». *Review and Herald*, May 20, 1902.

Аҳдее, ки нав карда мешавад, чунон ки бо аҳде, ки бо Ехушаъ ва Колеб нав карда шуд, тасвир меёбад, аҳдест бо саду чилу ҷаҳор ҳазор ва анбӯҳи бузург. Он баъд аз он нав карда мешавад, ки қавми баргузидаи аҳди асли аз ҷониби Худо талоқ дода шуда, барои мурдан дар биёбон муқаррар мегарданд. Аҳд бо саду чилу ҷаҳор ҳазор дар ҳамон айнаи таърих анҷом меёбад, ки дар он қавми баргузидаи пешин рад карда мешавад.

Эфсӯс маънои «матлуб»-ро дорад, ва коре ки ҳам Ехушаъ ва ҳам калисои ибтидоӣ анҷом доданд, «матлуб» буд. Вақте ки Ехушаъ қавми Худоро ба Замини Мавҷуд даровард, ӯ барои ғалаба қардан пеш рафт. Муҳри яқин бо калисои Эфсӯс ҳамроҳанг аст ва бо аспӣ сафеде

муаррифӣ мешавад, ки барои ғалаба кардан пеш меравад. Ин ҳам дар бораи Еҳушаъ ва ҳам дар бораи калисои расулӣ рост буд. Мухри якум бо калисои Эфсӯс ҳам дар Исроили қадим ва ҳам дар Исроили муосир ҳамоҳанг аст.

Смирна аз вожаи «мур» гирифта шудааст, ки равғане буд, ки барои тадҳини мурдагон ба кор мерафт. Мухри дуюм бо аспӣ сурх ифода шудааст, ки ба ӯ «шамшери бузург» ва «кудрат» дода шуд, то «сулҳро аз замин бардорад», ки маънояш ин буд, ки одамон дар он таърих «якдигарро хоҳанд кушт». Мухри дуюм ба калисои Смирна мутобиқ меояд ва он ҳокимиятеро ифода мекунад, ки ба душманони Худо дода шуд, то ки бар қавми Худо ғолиб оянд ва онҳоро бидустанд. Ин дар давраи баъд аз калисои расулон, инчунин дар таърихи Доварон, ба иҷро расид. Дар ҳар ду таърих Худо ба қудратҳое, ки аз қавми Худо берун буданд, иҷозат дод, ки ҷанг ва маргро бар қавми Ӯ оваранд. Дар калисои расулон он ҷанг аз ҷониби рад кардани дини Масеҳ барангехта шуда буд, ки дар давраи пешини Эфсӯс, вақте ки Инҷилро ба ҷаҳон мебард, мағлубнашаванда буд. Ангезаи душманони қавми Худо дар давраи Доварон бар давраи пешини Эфсӯс асос ёфта буд, ки дар он Худо қудрати Худо бар Миср ва бар халқҳои баъдӣ, ки Еҳушаъ барои фатҳи онҳо истифода шуда буд, зоҳир карда буд. Мухри дуюм дар миёни Исроили қадим ва муосир ба калисои Смирна мутобиқ меояд.

Пергамос маънои «қалъаи мустаҳкам»-ро дорад ва ба ин васила қалъаи подшоҳро ифода мекунад. Мухри сеюм бо Пергамос мувофиқ меояд ва он таърихеро ифода мекунад, ки дар он доварии инсонӣ аз ҷониби подшоҳони замин бар ғилофи доварии Худо ба иҷро расонда мешавад. Пас, ченак, ё доварие, ки бо «ду» тарозуе ифода мешавад, ки «гандум», «ҷав», «равған» ва «шароб»-ро бармекашанд, ҳокимияти шоҳонаи инсонро муайян мекунад, ки ҳамеша дар нисбат ба доварии Худо носоҳеҳ аст. Дар хотир доред, ки ченаки росткорона ё тарозуи одилона ду тарозуро талаб намекунад. Ду тарозу доварии нобаробарро ифода мекунад.

«Ҷав» рамзи «ҳадияи нахустмева»-и иди Фисҳ аст, «гандум» рамзи ҳадияи иди Панतिकост, яъне «ду нони ҷунбонидашаванда», мебошад. «Равған» рамзи Рӯҳулқудс аст ва «май» рамзи таълимот мебошад. Пергамус дар замони Исроили қадим он давраи подшоҳони созишкоронаи Исроил аст, ки бар низомии ибодати Худо, ки тавассути мавсими аз Фисҳ то Панतिकост намояндагӣ мешавад, доварӣ оварданд. Ҳақиқатҳои каломии Худо бо «май» ва «равған» намояндагӣ мешаванд. Ҳам дар Исроили қадим ва ҳам дар Исроили муосир, калисои Пергамус он давраест, ки дар он Шайтон мекушад он чиро ба анҷом расонад, ки дар таърихи бо Смирно намояндагӣшуда натавонист ба воситаи рехтани хун анҷом диҳад. Дар Пергамус Шайтон кӯшиш кард, ки қавми Худо ва ҳақиқати Худоро тавассути созиш нобуд созад, на ба воситаи рехтани хун, чунон ки дар Смирно намояндагӣ шудааст. Созиши подшоҳони Исроили қадим намунаи созиши Константин дар Исроили муосир мебошад.

Тиатра маънои «қурбонии нодомат» дорад ва дар бораи рӯҳи шаҳодатталабӣ сухан мегӯяд, ки Худо онро ба қавми Худ медиҳад, ки барои номи Ӯ кушта мешаванд. Қурбонии нодомат омодагиро барои хизмати Масеҳ дар шароити саҳт ифода мекунад, чунонки ин дар Дониёл, Шадрак, Мешак ва Абед-Нағӯ хангоми асорати ҳафтодсола таҷассум ёфта буд; ва он ҳамчунин қурбонии валденсийн, гугенотҳо ва дигаронро ифода мекунад, ки дар ҷараёни

таърихи ҳазору дусаду шаст сол аз ҷониби ҳокимияти папавӣ шиканча дода шуданд, зиндонӣ гардиданд, тӯхмат шуниданд ва кушта шуданд. Мӯҳри чорум ба калисои Тиатира мувофиқи мувозӣ чараён дорад ва таъқиби Бобили қадимро бар зидди Исроили қадим ва таъқиби Бобили навинро бар зидди Исроили навин ифода мекунад. Таърихи ҳар ду асорат нахуст дур шудан аз ростиро талаб мекард, ки онро подшоҳони Исроил ва император Константин ба амал оварданд. Ҳар ду роҳро барои даврае омода сохтанд, ки бо Тиатира ифода мешавад.

Сардис ҳеҷ маъно надорад, ки бо даъвои доштани номаш мувофиқат кунад, балки ин эътироф дурӯғ аст. Ҳузури Шекина ҳаргиз дар маъбади дуҷум зоҳир нагардид. Ҳузури Масеҳ ҳаргиз дар таърихи Сардис зоҳир нагардид. Ислоҳоти давраи Асрҳои Торик дар асл силсилае аз як қадам ба пеш ва ду қадам ба ақиб буд. Қоре, ки таърихи Сардис мебоист дар Ислоҳоти Протестанти ба анҷом мерасонид, ҳаргиз ба итмом нарасид.

Филадельфия маънои муҳаббати бародаронаро дорад, ва агар шумо пеш аз ҳама Худоро дӯст надоред, дӯст доштани бародари худ ғайриимкон аст.

Агар касе гӯяд: «Ман Худоро дӯст медорам», вале аз бародари худ нафрат дорад, ӯ дурӯғ аст; зеро касе ки бародари худро, ки дидааст, дӯст намедорад, чӣ гуна метавонад Худоро, ки надидааст, дӯст бидорад? Ва мо аз Ӯ ин ҳукмро дорем, ки ҳар кӣ Худоро дӯст медорад, бародари худро низ дӯст дорад. 1 Юҳанно 4:20, 21.

Филадельфия рамзи калисоест, ки Худоро дӯст медорад, ва аз ҳамин сабаб бар зидди Филадельфия ҳеҷ маҳкумият ё сарзанише равона карда нашудааст.

Ва ба фариштаи калисои Филадельфия бинавис: Ин суҳанонро Ӯ мегӯяд, ки муқаддас аст, ки ҳақ аст, ки калиди Довудро дорад, ки мекушояд ва ҳеҷ кас баста наметавонад; ва мебандад ва ҳеҷ кас кушода наметавонад. Аъмоли туро медонам: инак, пеши ту дари кушодае ниҳодаам, ки ҳеҷ кас онро баста наметавонад; зеро ки ту қуввати андаке дорӣ, вале каломи Маро риоят кардаӣ ва номи Маро инкор накардаӣ. Инак, аз аҳли қуништгоҳи шайтон, ки худро яҳудӣ мегӯянд, вале нестанд, балки дурӯғ мегӯянд, онҳоро водор хоҳам кард, ки омада, пеши пойҳои ту сачда кунанд ва бидонанд, ки Ман туро дӯст доштаам. Азбаски каломи сабри Маро риоят кардаӣ, Ман низ туро аз соати озмоише нигоҳ хоҳам дошт, ки бар тамоми ҷаҳон хоҳад омад, то сокинони заминро имтиҳон кунад. Инак, ба зудӣ меоям: он чиро дорӣ, маҳкам нигоҳ дор, то касе тоҷи туро нагирад. Касеро ки ғолиб ояд, сутуне дар маъбади Худои Худ хоҳам сохт, ва ӯ дигар ҳаргиз берун нахоҳад рафт; ва бар ӯ номи Худои Худ, ва номи шаҳри Худои Худ, яъне Ерусалими навро, ки аз осмон аз ҷониби Худои Худ нозил мешавад, хоҳам навишт; ва номи нави Худро низ бар ӯ хоҳам навишт. Ваҳй 3:7–12.

Ба Филадельфия «калиди Довуд» дода мешавад, ва дар таърихи филадельфии Исроили қадим ба онҳо Писари Довуд дода шуд, ки ин, дар миёни чизҳои дигар, усули нубуввати Алфа ва Омега, аввалин ва охиринаро ифода мекунад. Он калид методологияи «таърихгарой»-ро намоёндагӣ мекунад. Дар даврае, ки онро калисои Филадельфия дар охири таърихи Исроили қадим намоёндагӣ мекунад, ҳуди Муаллифи нубуввати Китоби Муқаддас

он калид буд. Дар даврае, ки онро калисои Филадельфия дар таърихи миллерӣ намояндагӣ мекунад, ба Вилиам Миллер он калид дода шуд. Дар он ду таърих Масех бо яҳудиёне сарукор дошт, ки гумон мекарданд фарзандони Иброҳиманд, аммо чунин набуданд. Миллер бо протестантҳое сарукор дошт, ки гумон мекарданд яҳудиёни рӯхонӣ ҳастанд, аммо чунин набуданд.

Ҳар кӣ гӯш дорад, бишнавад, ки Рӯҳ ба калисоҳо чӣ мегӯяд. Ваҳй 3:13.

Лаодикия маънои «қавме доварӣшуда»-ро дорад, ва лаодикийён — яҳудиёни давраи Масех — дар ниҳоят дар соли 70 милодӣ, ҳангоми харобии Ерусалим, доварӣ шуданд. Доварии ниҳонии протестантизми муртад дар бӯҳрони қонуни якшанбе ба амал меояд, аммо онҳо доварии худро он вақт пешвоз гирифтанд, ки паёми фариштаи аввалро дар баҳори соли 1844 рад карданд, ва пас аз он аз ҷониби Илоҳӣ ҳамчун духтарони Бобил эълон карда шуданд. Он протестантҳои суқуткарда Адвентизми Лаодикиягиро дар рӯзҳои охири доварии таҳқиқотӣ тимсол месозанд.

Ҳоло мо, дар асл, чандин тарзҳои гуногунро баррасӣ кардем, ки мувофиқи онҳо ҳафт калисои Ваҳй метавонанд дуруст ҳамчун рамзҳои нубувватӣ фаҳмида шаванд ва баъдан ба таври нубувватӣ татбиқ гарданд. Аммо онҳо бояд дар доираи қоидаҳои нубувватӣ, ки «ба мо аз ҷониби олии мақом дода шудаанд», фаҳмида ва татбиқ карда шаванд.

Паёмҳо ба ҳафт калисо паёмҳое буданд, ки ба ҳамон ҳафт калисое дода шуданд, ки дар замоне вучуд доштанд, ки Юҳанно ин паёмҳоро сабт кард. Паёмҳо ба ҳафт калисо барои ҳамаи калисоҳо дар тӯли таърих дастур ва огоҳӣ фароҳам меоранд. Паёмҳо ба ҳафт калисо барои масеҳиёни алоҳида дар тӯли таърих дастур ва огоҳӣ фароҳам меоранд. Ҳафт калисо таърихи масеҳиятро аз замони ҳаввориён то охири ҷаҳон намояндагӣ мекунанд. Ҳафт калисо таърихи Исроили қадимро аз замони Мусо то харобии Уршалим дар соли 70 милодӣ намояндагӣ мекунанд. Ҳафт калисоро метавон бо муайян кардани фарқияти миёни чор калисои аввал ва се калисои охир шинохт ва татбиқ кард.

Аз шаш татбиқи гуногуни нубувватие, ки мо муайян карда истодаем, ҳамон татбиқҳо дар ҳафт мӯҳр низ инъикос ёфтаанд.

Мо ин ҳақиқатҳоро дар мақолаи навбатӣ баррасӣ хоҳем кард.